

ISCENESÆT OG 'LYD-SÆT' EN MENNESKEOFRING I JERNALDEREN

Stedet

Måske kan I finde en sø en mose eller et lille vandhul i nærheden, som kan danne rammen for denne opgave?

Historien

I skal forestille jer, at I er beboerne i en jernalderlandsby. I er samlet for at ofre et menneske til guderne. Mennesket er allerede dødt, men I skal følge liget ned til bredden af mosen, hvor det skal sænkes i vandet, og I tager afsked med det. Der hænger en tåge hen over vandspejlet og to ravne flyver over jeres hoveder.

Mosen er et helligt sted for jer, en slags portal til gudernes verden. Derfor putter I gaver ned i mosen for at gøre guderne glade, så de sørger for en god høst, og for at mennesker og dyr kan leve godt.

Måske guderne har været vrede, for høsten er slået fejl. Derfor må I give den allerstørste gave — I må ofre et menneske i mosen!

Den afdøde er også et forbindelsesled til jeres forfædre, så de kan beskytte jer i fremtiden.

Indlevelsensord

- Gru
- Magtesløshed
- Trist
- Højtidelighed
- Håb
- Fællesskab

Opgave

Start med at stå i en rundkreds, med hvert jeres instrument: Blæseinstrumenter og percussion-instrumenter (skrabere, rasler, små krukker med symbolske materialer som knogler eller korn, og evt. trommer).

Øvelse 1:

Nu skal I indøve nogle elementer, 'byggeklodser', som sidenhen kan bruges i rituallet:

1. Alle blæserne øver sig på at holde en lang jævn tone. Og at skifte mellem korte toner og lange toner.
2. Alle blæserne øver sig på at starte helt stille, spille kraftigere og kraftigere, og slutte helt stille igen (crescendo-decrescendo).
3. Percussion-instrumenterne øver at holde en fast rytme som gradvist bliver kraftigere og kraftigere (som blæserne).
4. Percussion-instrumenterne øver at den faste rytme bliver langsommere og langsommere, indtil den går helt i stå.

Øvelse 2:

1. Vi starter med percussion-instrumenterne: Prøv at lade en lyd vandre rundt i kredsen. En starter med sit percussion-instrument, og den næste følger efter, indtil I er nået hele vejen rundt. Når én 'overtager' lyden, holder den foregående op.
2. Øv det indtil lyden løber helt jævnt rundt i kredsen.
3. Øv det samme med blæseinstrumenterne.

4. Blæserne laver call-response: Én gruppe starter, den anden svarer. Skift mellem korte og lange toner. Byg gradvist op fra ét trut til mange trut, og fra superstille til kraftigt, til stille igen.
5. Når der er helt stille, lægges den døde' i vandet. Brug de små lerkrukker med de symbolske materialer i, som rasler. De kan lave en sitrende raslelyd, som følger 'den døde' i vandet.

Slut af med at alle vender sig mod vandet, går frem til kanten og kommer med tre laaaaange trut, et tegn på håb, eller et nødråb til guderne.

Opførelse

Bliv enige i gruppen om, hvor I bevæger jer fra, og hvorhen. Beslut hvilket sted der skal være 'stedet hvor den døde ligger', og hvilket sted skal være 'vandkanten ved mosen'.

1. Stå sammen i en kreds på 'stedet hvor den døde ligger'. Blæserne starter med en lang tone, som startsignal.
2. Herefter starter percussion-instrumenterne med deres faste rytme. Når rytmen har kørt lidt tid, begynder gruppen at bevæge sig fremad. Kredsen omformes til en procession, som skal bringe deltagerne hen til 'vandkanten ved mosen': Først percussion, så blæserne, så publikum, alle i et langsomt tempo.
3. Når I er nået frem til 'vandkanten ved mosen', handler det dels om at skabe en symbolsk samling, dels om sende den døde afsted. Så start med at stå omkring 'den døde'; én række på hver side af f.eks. en pind. Blæserne skal også være fordelt i to grupper, én på hver side.

Overvej

I kan selv udvikle ritualet videre.

1. Overvej hvordan forløbet skal lyde fra start til slut...steder/ rum, overgange, følelser, målgruppe, udvikling:
 - Hvor står I?
 - Hvor går I hen?
 - Hvordan står I?
 - Hvorfor?
 - Hvordan udvikler lydsiden sig undervejs?
 - Hvad skal den kunne/ signalere?
2. Hvilke materialer/genstande og instrumenter/lydredskaber skal være tilstede ved begravelsen? I kan evt. supplere med andre lydredskaber end blæsere.

